

Sygn. akt VI Ga 267/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Harmata

Protokolant: Małgorzata Florek

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2015 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: A. W.

przeciwko: A. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od pkt II i III wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 13 czerwca 2014 r., sygn. akt V GC 426/14 upr

oddala apelację

Sygn. akt VI Ga 267/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 czerwca 2014 r.

Pozwem wniesionym w sprawie powód A. W. wniósł o zasądzenie od pozwanej A. M. kwoty 7.907,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 września 2012 r. do dnia zapłaty oraz z kosztami procesu. W uzasadnieniu powód podał, że strony zawarły umowę o świadczenie na rzecz pozwanej usług w zakresie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów. Zgodnie z umową powód za wykonaną usługę wystawiał co miesiąc faktury VAT, które pozwana od początku obowiązywania umowy, tj. od lutego 2011 r. regulowała nieterminowo oraz w niepełnej wysokości. Powód wezwał pozwaną do zapłaty pismami z dnia 3 września 2012 r. i 23 września 2013 r. Mimo to pozwana nie uregulowała kwoty 7.907,00 zł.

W sprzeciwie od wydanego nakazu zapłaty pozwana zarzuciła przedawnienie roszczeń powoda, wniosła o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania. Pozwana zarzuciła, iż strony nie określiły wysokości należnego powodowi wynagrodzenia, żadna z faktur dołączonych do pozwu nie została jej doręczona, pozwana nie zatwierdziła wysokości stawki wynagrodzenia wskazanej przez powoda. Ponadto powód wykonywał umowę w sposób nienależyty, w związku z czym była zmuszona wypowiedzieć umowę w grudniu 2011 r. W uzasadnieniu zarzutu przedawnienia pozwana wskazała, iż w niniejszej sprawie zastosowanie znajduje art. 751 kpc oraz przewidziany w nim dwuletni okres przedawnienia roszczeń za wykonane przez powoda czynności.

W odpowiedzi na sprzeciw powód dokonał szczegółowego określenia podstaw żądania pozwu przez wskazanie sposobu rozliczenia poszczególnych faktur VAT w związku z dokonanymi przez pozwaną wpłatami. Powód wyjaśnił, iż wobec

braku wskazania przez pozwaną tytułów dla kolejnych przelewów bankowych dokonał ich zaliczenia w pierwszej kolejności na poczet faktur najstarszych, w ustosunkowaniu się do zarzutów pozwanej, wskazał, że strony nie określiły wysokości wynagrodzenia w treści pisemnej umowy, a jego wysokość została ustalona ustnie i wynosiła 1500 zł netto, czyli 1845 zł brutto. Rozwiązanie umowy między stronami nastąpiło z końcem grudnia w związku z odebraniem oświadczeniem o rozwiązaniu umowy w dniu 23 grudnia 2011. W miesiącu grudniu powód dokonał na rzecz pozwanej ostatnich rozliczeń podatkowych za listopad 2011 .

Na rozprawie strony postępowania podtrzymywały swoje dotychczasowe stanowiska, przy czym pozwana oświadczyła, że świetle treści pisma procesowego z dnia 21 kwietnia 2014 r. uznaje obowiązek zapłaty comiesięcznie kwoty w wysokości 500zł, ale jedynie w odniesieniu do nieprzedawnionych kwot, w pozostałym zakresie podtrzymuje zarzut przedawnienia i wnosi o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2014r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie zasądził od pozwanej A. M. na rzecz powoda A. W. kwotę 1.845,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 września 2012 r. do dnia zapłaty (I), oddalił powództwo w pozostałej części (II), zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 69,00 zł tytułem kosztów procesu (III), wyrokowi w pkt I co do kwoty 500,00 zł Sąd nadał rygor natychmiastowej wykonalności (IV).

Wyrok ten Sąd Rejonowy wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

W dniu 3 grudnia 2010 r. strony zawarły umowę, według treści projektu sporządzonego przez powoda. Na mocy w/w umowy pozwana zobowiązała się do założenia odpowiednich dokumentów podatkowych i do przedkładania powodowi dokumentów księgowych w terminach wskazanych w treści umowy. Powód natomiast zobowiązał się w szczególności do wykonywania obsługi księgowej w zakresie ewidencjonowania operacji gospodarczych, sporządzania zestawień rocznych po otrzymaniu remanentów początkowych i końcowych, obliczania zaliczki miesięcznej na podatek dochodowy, wykonywania deklaracji dla podatku od towarów i usług, VAT 7, składania zgłoszeń i deklaracji oraz dokonywania rozliczeń w ZUS, sporządzania comiesięcznych zestawień operacji gospodarczych w postaci wydruków komputerowych. Strony ustaliły, iż wynagrodzenie płatne będzie comiesięcznie w wysokości zgodnie ustalonej przez strony, natomiast termin płatności określono na dzień wystawienia poszczególnych faktur VAT. Umowę strony zawarły na czas nieokreślony z zachowaniem prawa do wypowiedzenia umowy za 3-miesięcznym okresem wypowiedzenia na koniec miesiąca. Strony następnie ustnie ustaliły wysokość wynagrodzenia powoda w kwocie 1500 zł netto, tj. 1845 zł brutto miesięcznie Powód wykonywał w/w usługi na rzecz pozwanej w okresie od stycznia 2011 r. do dnia rozwiązania umowy tj. do dnia 27 grudnia 2011 r. W związku z wykonanymi czynnościami powód wystawił 12 faktur VAT o nr (...) z dnia 1 stycznia 2011 r., (...) z dnia 21 lutego 2011 r., (...) z dnia 21 marca 2011 r., (...) z dnia 20 kwietnia 2011 r., (...) z dnia 20 maja 2011 r., (...) z dnia 20 czerwca 2011 r., (...) z dnia 20 lipca 2011 r., (...) z dnia 19 sierpnia 2011 r., (...) z dnia 20 września 2011 r., (...) 20 października 2011 r., (...) z dnia 18 listopada 2011 r., (...) z dnia 20 grudnia 2011 r., które doręczył pozwanej po rozwiązaniu umowy, tj. końcem grudnia 2011r i w styczniu 2012 r. na skutek pisma pozwanej z dnia 27.01.12r., wzywającego powoda do zwrotu dokumentów księgowych za rok 2011r. Powód jest doradcą podatkowym, prowadzącym w tym przedmiocie biuro rachunkowe, w/w usługi na rzecz pozwanej wykonywał jako profesjonalista w zakresie prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej stale, w sposób zorganizowany (co miesiąc odbierał od pozwanej odpowiednie dokumenty księgowe w celu przygotowania i ewentualnie złożenia odpowiednich zeznań i deklaracji w jej imieniu do US i ZUS) oraz odpłatnie. Pozwana dokonywała nieregularnych wpłat wynagrodzenia powoda, przy czym jedynie pierwsza wypłata odpowiadała wysokości umówionej przez strony stawki wynagrodzenia, natomiast kolejne wpłaty były bądź zaniżone bądź zawyżone w zależności od sytuacji finansowej pozwanej. W poszczególnych miesiącach obowiązywania umowy pozwana dokonała następujących wpłat: 1845,00 zł i 738 zł w lutym 2011r, w marcu 450 zł i 700 zł, w kwietniu 700 zł , 1000 zł w maju, 2000 zł w czerwcu, 2500 zł w sierpniu, 1600 zł i 700 zł we wrześniu, 2000 zł w październiku 2011 r. Pozwana w tytułach przelewów bankowych nie precyzowała tytułów płatności, w związku z powyższym powód zaliczał wpłaty na poczet najwcześniejszych należności, z czym pozwana się zgodziła. Po zsumowaniu w/w wpłat , do zapłaty pozostała kwota dochodzona pozwem. Pozwana rozwiązała umowę z powodem pismem z dnia 23 grudnia 2011 r. z uwagi na odebranie monitów z US i ZUS w przedmiocie błędów w przedłożonych w urzędach deklaracjach i zeznaniach, jednakże po zweryfikowaniu księgowości pozwanej przez inne biuro księgowe okazało się, że wszystko się

zgadza, a ewentualne korekty będą nieznaczne. Pozwana otrzymała od powoda wezwania do zapłaty z dnia 3 września 2012 r. oraz z dnia 23 września 2013 r. Pomimo to do chwili obecnej pozwana nie uiściła na rzecz powoda kwoty dochodzonej pozwem.

W ocenie Sądu Rejonowego umowa łącząca strony miała charakter umowy o świadczenie usług, do której odpowiednie zastosowanie znajdowały przepisy dotyczące umowy zlecenia. W okolicznościach niniejszej sprawy poza sporem był fakt zawarcia przedmiotowej umowy na piśmie przez strony jako przedsiębiorców oraz jej rozwiązanie na skutek złożonego przez pozwaną oświadczenia, które dotarło w sposób nie budzący wątpliwości do powoda w dniu 27.12.2011r.. Tym samym poza sporem pozostawała kwestia umownego określenia terminów płatności za wykonanie poszczególnych usług: w dacie wystawienia faktury vat, co oznaczało, że roszczenie o wynagrodzenie było wymagalne co miesiąc za dany miesiąc w terminie wystawienia faktury. Tak więc umowa obowiązywała w okresie 1.01.2011r – 27.12.2011r. i w tym okresie powód świadczył na rzecz pozwanej usługi w postaci prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów, również w grudniu dokonując rozliczeń za miesiąc listopad. Usługi te świadczył należycie, a jego błąd w zakresie rozliczenia z połowy roku 2011r. został przez niego skorygowany, choć pozwana nie była zadowolona z tego tytułu, gdyż spowodowało to konieczność zapłaty jednorazowo w krótkim czasie większej kwoty, którą w danym czasie trudno jej było zgromadzić. Ta okoliczność upoważniała pozwaną do wypowiedzenia umowy w trybie art. 746 § 3 kc, niemniej nie upoważniała jej do odmowy zapłaty wynagrodzenia, zwłaszcza, że pozwana nie wykazała żadnym wiarygodnym dowodem z dokumentu, że powód nieprawidłowo prowadził rozliczenia. Z uwagi na podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia Sąd Rejonowy uznał, iż z tego tytułu powództwo jest niezasadne w znacznej części, tj. roszczenie o zapłatę pozostałej części wynagrodzenia nie uległo przedawnieniu jedynie co do ostatniej kwoty 1845 zł za miesiąc grudzień, płatnej zgodnie z treścią umowy do dnia wystawienia faktury VAT : 20.12.2011r. Data złożenia pozwu do sądu to 4.12.2013r. (fakt znany sądowi z urzędu). W świetle dokonanych przez Sąd ustaleń niewątpliwie powód jako przedsiębiorca w niniejszym postępowaniu dochodził wynagrodzenia za świadczenie na rzecz pozwanej usług wykonywanych w sposób stały, regularny, a ponadto za czynności podejmowane przez niego w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w firmie biura rachunkowego. O stałości wykonywanych przez powoda czynności świadczyły zarówno zeznania słuchanych w sprawie świadka i stron oraz dowody z dokumentów, takich jak umowa oraz faktury VAT, które były wystawiane co miesiąc, czyli systematycznie i po wykonaniu danej usługi. Przypomnienia wymaga także, że strony wiązała umowa zawarta na czas nieokreślony, a zatem wolą stron było nie tylko uregulowanie stałej, ale również długoterminowej współpracy gospodarczej. W tym miejscu należy wskazać, że przeciwieństwem stałego trudnienia się określonymi czynnościami (usługami), o którym mowa w art. 751 pkt 1 kc jest wykonywanie czynności danego rodzaju sporadycznie, dorywczo, nieregularnie. Stałe trudnienie się przez określoną osobę czynnościami danego rodzaju dotyczy czynności o charakterze powtarzalnym, których wykonywanie stanowi stałe zajęcie tej osoby, chociażby tylko na przestrzeni ściśle określonego czasu, i przynosi stały (nie koniecznie wyłączny) dochód. W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Rejonowy uznał również, że ma zastosowanie druga z alternatywnych przesłanek zawarta w dyspozycji art. 751 kc pkt 1 kc, tj. dochodzenie roszczeń za wynagrodzenie przysługujące osobie, która w zakresie działalności przedsiębiorstwa trudni się czynnościami danego rodzaju. Wskazanie na trudnienie się danymi czynnościami w zakresie działalności przedsiębiorstwa wskazuje pośrednio na ich wykonywanie w ramach działalności gospodarczej. Działalność przedsiębiorstwa należy bowiem odnieść do działalności gospodarczej wykonywanej przy wykorzystaniu przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c., skoro takiej właśnie działalności ono służy. Określając przedsiębiorstwo w art. 55¹ k.c., wskazano przykładowy katalog składników niematerialnych i materialnych, które tworząc pewną całość organizacyjną, służą do prowadzenia działalności gospodarczej. Obok tych składników, w skład przedsiębiorstwa może wchodzić wiele czynników nawet niekiedy nieuchwytnych, trudno mierzalnych, niewymiernych, takich jak rynek czy klientela, a nawet lokal, w którym przedsiębiorca prowadzi swoją działalność. Powód w celu prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej wykorzystywał przedsiębiorstwo rozumiane jako zespół składników materialnych i niematerialnych. W obrocie prawnym występował pod określoną firmą, w przedmiotowej umowie zdefiniował się jako indywidualny przedsiębiorca: Biuro (...), dysponował odpowiednim zapleczem technicznym w postaci urządzeń i odpowiednich programów komputerowych niezbędnych do wykonania powierzonych mu czynności i odpowiednio zorganizowanych, a także posiadał odpowiednie uprawnienia zawodowe (doradca podatkowy) oraz renomę (pozwana

słyszała o przedsiębiorstwie powoda przed zawarciem umowy). Ponadto powód złożył sprawę do sądu gospodarczego. Zatem powód jako przedsiębiorca przyjmował i wykonywał przedmiotowe czynności, którymi trudnił się w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa, wykorzystując wszystkie jego składniki.

Reasumując, Sąd mając na uwadze termin wymagalności poszczególnych roszczeń powoda (daty wystawienia poszczególnych faktur VAT) oraz dzień wytoczenia niniejszego powództwa (4 grudnia 2013 r.) uznał, że przedawnieniu na skutek upływu okresu dwuletniego na podstawie art. 751 kc pkt 1 w zw. z 750 kc uległy roszczenia z tytułu nieopłaconych w całości lub części faktur VAT nr: (...) z dnia 1 stycznia 2011 r., (...) z dnia 21 lutego 2011 r., (...) z dnia 21 marca 2011 r., (...) z dnia 20 kwietnia 2011 r., (...) z dnia 20 maja 2011 r., (...) z dnia 20 czerwca 2011 r., (...) z dnia 20 lipca 2011 r., (...) z dnia 19 sierpnia 2011 r., (...) z dnia 20 września 2011 r., (...) 20 października 2011 r., (...) z dnia 18 listopada 2011 r. Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w sentencji, na podstawie art. 734 § 1 kc w zw. z art. 750 kc i art. 751 pkt 1 kc .O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 kc, o kosztach postępowania na podstawie art. 100 kpc stosunkowo je rozdzielając, przy czym powód wygrał w 23 %, a koszty w sprawie stanowiła jedynie opłata od pozwu w kwocie 300 zł.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, zaskarżając wyrok ten w części oddalającej powództwo tj. co do kwoty 6.062,00 zł oraz co do kosztów procesu.

Apelujący zarzucił, iż :

- Sąd Rejonowy nieprawidłowo zastosował 2- letni termin przedawnienia przyjmując, iż powód prowadzi stałe usługi w ramach prowadzenia przedsiębiorstwa, gdyż prowadzi on działalność gospodarczą jako osoba fizyczna w niewielkim zakresie i nieregularnie, nie dysponując żadnymi szczególnymi urządzeniami poza komputerem i drukarką,

- pozwana jest radcą prawnym, a celowe i umyślne nieplacenie przez nią faktur i odwlekanie terminu płatności stanowi rażące nadużycie prawa, a powoływanie się przez nią na przedawnienie roszczeń jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego,

- jego roszczenie składa się z dwóch części, a to kwoty 1 500 zł tytułem wynagrodzenia za wykonaną usługę oraz 354 zł tytułem należnego podatku vat, który odprowadził do Urzędu Skarbowego i nawet jeżeli przyjąć, że jego roszczenie jest przedawnione to tylko w części dotyczącej należności za usługę, ale nie należności publiczno-prawnej w postaci podatku vat.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda nie jest uzasadniona.

Odnosząc się do pierwszego z zarzutów, a to przyjęcia nieprawidłowego bo 2- letniego okresu przedawnienia, wynikającego z art. 751 pkt 1 kc w zw. z art. 750 kc - to w ocenie Sądu Okręgowego brak podstaw dla podzielenia stanowiska powoda.

Stosownie do treści art. 751 pkt 1 kc z upływem lat dwóch przedawniają się roszczenia o wynagrodzenie za spełnione czynności i o zwrot poniesionych wydatków przysługujące osobom, które stale lub w zakresie działalności przedsiębiorstwa trudnią się czynnościami danego rodzaju.

Prawidłowe są ustalenia Sądu Rejonowego zarówno w zakresie przyjęcia, iż powód stale trudni się czynnościami z rodzaju jak objęte umową między stronami, prawidłowe są również ustalenia w zakresie przyjęcia, iż czynności te pozostawały w zakresie działalności prowadzonego przedsiębiorstwa. Sąd Rejonowy szczegółowo uzasadnił powyższe kwestie i podzielić należy argumentację, iż o stałości trudnienia się rodzajem czynności, za które dochodził wynagrodzenia, świadczyła treść samej umowy z dnia 3.12.2010r. zawartej na czas nieoznaczony, przy cyklicznym , systematycznym i comiesięcznym wystawianiu faktur z tego tytułu, oraz zeznania stron postępowania, w tym samego

powoda opisującego sposób pracy, w żaden sposób nie wskazujący na charakter dorywczy i okresowy powierzonych mu czynności.

Sąd Rejonowy prawidłowo również uznał, iż w sprawie ma zastosowanie druga z przesłanek ujętych art. 751 pkt 1 kc, tj. iż dochodzone roszczenie obejmuje wynagrodzenie osoby, która w zakresie działalności przedsiębiorstwa trudni się czynnościami danego rodzaju. Powód prowadzi działalność gospodarczą wykorzystując przedsiębiorstwo rozumiane jako zespół składników materialnych i niematerialnych, posługując się w obrocie firmą o określonej renomie i dysponując uprawnieniami zawodowymi (jako doradca podatkowy) oraz zapleczem, chociażby w postaci sprzętu komputerowego niezbędnego do wykonywania powierzonych mu czynności. Wskazać należy, iż powód właśnie jako przedsiębiorca dochodził roszczenia stanowiącego w niniejszej sprawie wynagrodzenie za świadczenie usług.

Odnosząc się do drugiego z zarzutów a to, iż zarzut przedawnienia pozostawał sprzecznym z zasadami współzycia społecznego i stanowił rażące nadużycie prawa ponieważ pozwana z zawodu jest radcą prawnym oraz celowo i umyślnie nie płaćła faktur vat i odwlekała termin zapłaty; w ocenie Sądu Okręgowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Realia niniejszej sprawy nie wskazują bowiem, aby istotnie podniesiony zarzut przedawnienia stanowił rażące nadużycie prawa i był spreczny z zasadami współzycia społecznego, niniejszego nie może przesądzać bowiem zawód pozwanej, nawet jeżeli jest to zawód radcy prawnego, a innego uzasadnienia dla powyższych zarzutów powód nie zgłosił. Z ustaleń faktycznych nie wynika również umyślność w niepłaćeniu faktur w celu doprowadzenia do ich przedawnienia, brak podstaw i dowodów dla jednoznacznego ustalenia niniejszego faktu.

Sąd Okręgowy nie podzielił również trzeciego z zarzutów, a to odmiennego czasokresu przedawnienia w zakresie naliczonego podatku vat. Wskazać należy, iż przedmiotem roszczenia w całości było wynagrodzenie za usługi. Należność w wysokości 354 zł nie została naliczona na podstawie innego tytułu jak umowy za usługi księgowe, natomiast odmienny termin przedawnienia dla należności publiczno-prawnych nie dotyczył relacji pomiędzy powodem a pozwaną, ale relacji pomiędzy podatnikiem (powodem), a Skarbem Państwa czyli osobą obowiązaną do odprowadzenia tego podatku, a Skarbem Państwa. Stąd też brak było podstaw dla różnicowania czasokresu przedawnienia roszczenia pomiędzy powodem, a pozwaną , w zakresie i z tytułu jak w pozwie.

Biorąc powyższe pod uwagę , orzeczono jak w sentencji na mocy art. 385 kpc.